

Ἀδελφοί μου,

"Ἐτῶμεν καλῶς ἐν Κυρίῳ πάντοτε".

Σήμερα θά ὁμιλήσωμεν περὶ τῆς ἔννοιας τοῦ κακοῦ καὶ τοῦ καλοῦ. Λέγω ἔννοιας, διότι, στὴν πραγματικότητα δὲν ὑπάρχει οὔτε κακὸ οὔτε καλὸ, εἶναι ἔννοιαι, ὥστόσον ὅμως, μέσα στὴν ΑΠΟΛΥΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ὑπάρχει τὸ ἀγαθὸ. Τὸ ἀγαθὸν δὲν εἶναι μέσα εἰς τὸν κόσμον τῶν ἀντιθέσεων.

Λέγομεν κακὸ καὶ τὸ ἀμέσως ἀντιθετὸν του εἶναι τὸ καλὸν καί, τόσο τὸ κακὸ ἢ τὸ καλὸ τὸ βλέπομεν σὲ διαφόρους βαθμοὺς. Τὸ Ἀγαθὸν δὲν ἔχει βαθμοὺς, εἶναι ΑΠΟΛΥΤΟ.

Ὡστε, ἔχομεν τὸν κόσμον τῆς χωριστικότητος, τὸν κόσμον τῶν φαινομένων τῆς ζωῆς μὲ τὰς ἔννοιαις του, καί, ἔννοιαι εἶναι, τὸ κακὸ καὶ τὸ καλὸ. Ὡστόσον, πέραν τῶν ἐννοιῶν ὑπάρχει μέσα στὴν Ἀπολύτην Πραγματικότητα τὸ ΠΑΝΑΓΑΘΟΝ ποὺ δὲν ἔχει τὸ ἀντιθετὸν του, διότι, αὐτὸν δὲν εἶναι ἔννοια, εἶναι θεία Πραγματικότης, προσέξτε στὸ σημεῖον αὐτό.

Ἄν θεωρήσωμεν τὸ λεγόμενον πονηρὸν πνεῦμα, ἢ δαίμονα ἢ σατάν, ὡς τὸ ἀντιθετὸν τοῦ Θεοῦ, τότε θά δοῦμεν μέσα εἰς τὰ σύμπαντα δύο ἀντιμαχόμενα στοιχεῖα, δύο θεότητες, τὴν μίαν κατὰ τῆς ἄλλης.

Πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Πολυ Ἑγαπημένου ΙΗΣΟΥ, ὑπῆρχαν θρησκεῖαι αἱ ὁποῖαι δὲν μπορούσαν νὰ συμβιβάσουν ἐντὸς τοῦ κόσμου τῶν ἐννοιῶν τὸ Ἀγαθὸν μὲ τὸ Ἀπολύτον καὶ τὸ κακὸν καὶ τὸ καλὸν ὡς ἔννοιαι καί, εἶχαν δημιουργήσει ἕνα Θεόν, πρὸ πάντων στὴν Περσίαν, ἐκ τοῦ ὁποῦ σὲ μίαν στιγμὴν ἀδυναμίας του εἶχεν γεννηθῇ τὸ πνεῦμα τοῦ κακοῦ, δίνοντας οὕτω πως εἰς τὸ ΑΠΟΛΥΤΟΝ Εἶναι ἀδυναμίαν καὶ ἀνικανότητα. Αὕτῃ ἦτο ἡ ἀρχαία θρησκεία τῆς Μεσοποταμίας. Δὲν μπορῶ νὰ πῶ ὅτι ἀργότερα ἄλλες θρησκεῖες τῆς ἰδίας περιοχῆς δὲν εἶχαν ἐπηρεασθῇ ἀπ' αὐτὴν τὴν ἔννοιαν, καί, αὐτὸ διότι οἱ ἄνθρωποι ἤθελαν ὅλα νὰ τὰ βλέπουν ἐντὸς τοῦ κόσμου τῶν ἐννοιῶν καί, πέραν αὐτῶν δὲν μπορούσαν νὰ δοῦν τὴν πραγματικότητα.

Ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ ὅμως δὲν μπορούμεν νὰ βλέπωμεν τὰ πράγματα μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον, δὲν μπορούμεν νὰ βλέπωμεν ἕνα ΑΠΟΛΥΤΟΝ Εἶναι, ἕνα Θεὸν μὲ ἀδυναμίας καὶ σὲ στιγμὲς ἀδυναμίας ΤΟΥ γεννᾶται ἕνας δεῦτερος ΘΕΥΤΕΡΟΣ ΤΟΥ κακός. Ἄν συνέβαινε οὕτω πως, τὸ ΑΠΟΛΥΤΟΝ Εἶναι δὲν θά τὸ ἐχαρακτήριζε ἡ Παναγαθότης ἡ Παντοδύναμις καὶ ἡ Πανσοφία.

Θὰ πῆτε, καί τὸ κακὸν ποῖαν θέσιν ἔχει μέσα στὰ σύμπαντα μέσα στὴν δημιουργίαν;

Καὶ ἐπαναλαμβάνομεν, δὲν ὑπάρχει κακὸν, ὑπάρχει ἔννοια τοῦ κακοῦ καὶ εἶναι μία ἀναγκαία ἔννοια μέσα εἰς τὸν κόσμον τῆς χωριστικότητος. Μέσα στὸν κόσμον τοῦ ὅλου, δὲν ὑπάρχει τέτοια ἔννοια, ὑπάρχει ἡ Πραγματικότης, Ἀλήθεια, Ζωή, Παναγαθότης.

Ὡστε, τὴν ἔννοιαν τοῦ κακοῦ, ἐπαναλαμβάνω, ἔννοιαν τοῦ κακοῦ καὶ τοῦ καλοῦ θά τὴν βροῦμεν μέσα εἰς τοὺς κόσμους τῶν ἐννοιῶν, τῆς χωριστικότητος, καὶ ὡς τέτοιοι, οἱ κόσμοι αὗτοί εἶναι, ὁ κόσμος ποὺ γνωρίζετε τῆς παχυλῆς ὕλης γύρω σας. Οἱ Ψυχικοὶ κόσμοι, ἐκεῖ, οἱ ἔννοιες αὐτές τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ μᾶς δίδουν τὲς κολάσεις καὶ τοὺς παραδείσους τοῦ Ψυχικοῦ κόσμου, τὸ ἴδιο, καὶ οἱ ἴδιες ἔννοιες τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ εἰς τὸν κατώτερον Νοητικὸν κόσμον, μᾶς δίδουν ἐπίσης, παραδείσους καὶ κολάσεις.

Ὡστε, τὸ κακὸν καὶ τὸ καλὸν ὡς ἔννοιες, τίς παίρνομεν ὡς ἐκ τῆς θέσεως ποὺ εὐρισκόμεθα ἀπέναντι τῶν ἐντυπώσεων ποὺ λαμβάνομεν, τῶν τοποχρονικῶν ἐντυπώσεων.

Ἐξηγοῦμαι. Ἡ θέσις ποὺ ἔχομεν ὡς ζῶσα ὕπαρξις μέσα στὸν κόσμον, ἡ θέσις αὕτῃ μᾶς δίδει γήινα συμφέροντα καὶ ἀντιλήψεις. Ὅτι, εἶναι ἐναντίον αὐτῶν τῶν συμφερόντων μας, ὕλικῶν, Ψυχικῶν καὶ Νοητικῶν ἀκόμα, μᾶς δίδει τὴν ἔννοιαν τοῦ κακοῦ. Ὅτι εἶναι ὑπὲρ τῶν συμφερόντων μας μᾶς δίδει τὴν ἔννοιαν τοῦ καλοῦ, καὶ αὐτὸ εἰς τὲς πολὺ καθυστερημένες τάξεις τῶν ἀνθρώπων. Ἀργότερα φυσικὰ, ὁ ἄνθρωπος βλέπει τὴν ἔννοιαν τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ σὲ διαφορετικὰ πλαίσια, θέτοντας τὸν δίκον του πάλιν ὁρόσημον συμφερόντων, ἀφοῦ περικλείει μέσα σ' αὐτὸ καὶ τὰ συμφέροντα

ήγαπημένων του προσώπων ή και του συνανθρώπου του, πάλιν στενὰ ὅρια ἀντιλήψεως καταστάσεων.

Μπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε ἐσεῖς τὴν ἔννοιαν τοῦ καλοῦ ἢ τοῦ κακοῦ πέραν τοῦ κόσμου τῶν ἐντυπώσεων, πέραν τοῦ κόσμου τῶν φαινομένων, τοποχρονικῶν;

Ὅστε, τὸ κακὸ καὶ τὸ καλὸ ἔστω καὶ πέραν τῶν ἐννοιῶν εἶναι καθαρῶς τοποχρονικὰ καταστάσεις, καὶ εἶπα, εἶναι φαινόμενα μέσα στὸν κόσμον τῆς χωριστικότητος.

Καὶ μετὰ ἔννοιαι. Μὰ τὰς ἐννοίας ὁ καθ' ἑναὶς ἄνθρωπος δὲν τὲς ἀντιλαμβάνεται μὲ τὸν ἴδιον τρόπον, εἶναι ὡς ἐκ τῆς θέσεως ποῦ εὐρίσκεται καὶ τῆς ἀντιλήψεως ποῦ ἔχει ἀποκομίσαι ἀπὸ τῆς ἐμπειρίας του μέσα στὸν χρόνον καὶ τὸν χώρον, καί, ἐπομένως, ἀνάλογες εἶναι καὶ οἱ ἐννοίαι τοῦ καλοῦ ἢ τοῦ κακοῦ.

Κακοὶ ἄνθρωποι δὲν ὑπάρχουν, ὅπως δὲν ὑπάρχουν οὔτε καὶ καλοὶ ἄνθρωποι, ὑπάρχουν ἄνθρωποι οἱ ὅποιοι ζοῦν μεστὸν κόσμον τῆς χωριστικότητος σὺν ἀτελῆς ὑπάρξεις, μὲ ἀπώτερον σκοπὸν τὴν λήψιν ἐμπειριῶν καὶ ἐντυπώσεων μὲ γνῶσιν τῆς ἀληθείας, ἢ ὅποια γνῶσις καὶ θὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ ἐκ τῶν δεσμῶν τῆς ἀγνοίας. Ἐπομένως δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρχουν ἄνθρωποι οὔτε κακοὶ οὔτε καλοὶ, γιατί, πρῶτον, ὁ ἐσώτερος ἑαυτοῦ πάντων τῶν ἀνθρώπων, τῶν συνανθρώπων μας ὡς Θεῖα Μονάς, χαρακτηριστικὸν ἔχει τὸ Πανάγαθον. Ἡ προέκτασις τῆς Θεῖας Μονάδος ἑαυτοῦ μας καὶ ἑαυτοῦ ὅλων τῶν συνανθρώπων μας, ψυχὴ αὐτοεπίγνωσης, καί, πάλιν χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν Θεῖαν Παναγαθότητα, Παντοδυναμίαν καὶ Πανσοφίαν. Ἡ προέκτασις, τοποχρονικὴ πλέον θνητῇ μέσα εἰς τὸν παχυλὸν ὕλικόν κόσμον, ψυχικοὺς κόσμους καὶ Νοητικοὺς κόσμους, τόσον ὡς Ἡόνιμη προσωπικότης Αὐτοεπίγνωσης καὶ προσωπικότης αὐτοεπίγνωσης, δὲν μπορεῖ καὶ πάλιν νὰ εἶναι, οὔτε καλὴ οὔτε κακὴ, ἀλλὰ, μὲ ὑπαρξίς ποῦ ζεῖ μέσα σ' ἕναν κόσμον σκότους, ἀγνοίας, τὸν ὅποτον κόσμον τῇ βοηθείᾳ τῆς Ψυχῆς αὐτοεπίγνώσεως ἑαυτοῦ, πρέπει νὰ γνωρίσῃ, νὰ κυβερνήσῃ, νὰ ὑπερβῇ. Ἀσφαλῶς στὴν συμπεριφορὰν τῆς, τὴν τοποχρονικὴν συμπεριφορὰν τῆς, ἢ προσωπικότης αὐτοεπίγνωσης, αὐτὴ ἡ ὑπαρξίς, θὰ κάμνῃ λάθη πρὸς πολλὰ ἢ πρὸς λίγα, θὰ συμπεριφέρεται μὲ πρὸς πολλὴν φρόνησιν ἢ καὶ ἀφρόνως, ἀτελῶς ἢ γνωρίζουσα πρὸς πολλὰ μέσα εἰς τῆς ἐμπειρίας τῆς, θὰ ζῇ μέσα εἰς τοὺς φόβους τῆς, τῆς δυνάμεις, τῆς ἀτέλειες μέχρις ὅτου τελειωθῇ, καὶ βλέπομεν τὰς ἐννοίας τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, φαινόμενα ὅμως τοποχρονικὰ, φαινόμενα ποῦ δὲν ἔχουν μεγαλύτερην σημασίαν ἀπὸ ὅτι ἔχουν τὰ κύματα στὴν ἐπιφάνειαν ἑνὸς ὠκεανοῦ, τοποχρονικὰ καταστάσεις.

Σεῖς, ὡς ἐρευνηταὶ τῆς ἀληθείας δὲν θὰ βλέπετε γύρω σας τὸ κακὸ ἢ τὸ καλὸ, δὲν θὰ ἐπιζητῆτε τὴν τιμωρίαν τοῦ κακοῦ ἢ ἀμοιβὴν γιὰ τὸ δῆθεν καλόν, ἀλλὰ σταθεροῦς θὰ χαίρεσθε ὅταν βλέπετε ἕνα ἄνθρωπον, συνάνθρωπόν σας νὰ ὑπερβαίνει τὰς μικρότητας τοῦ τοποχρονικοῦ κόσμου καὶ τῶν ἐμπειριῶν του. Ἐπαναλαμβάνω, δὲν θὰ τὸν δῆτε οὔτε κακόν οὔτε καλόν, θὰ τὸν δῆτε, τὸν ἄνθρωπον ὁ ὅποτος προσπαθεῖ νὰ προσδεύσῃ, εἶναι στὸ ἴδιον δρόμον ποῦ εἴσατε καὶ ἐσεῖς οἱ ἴδιοι, καὶ αὐτοῦ τὰ βήματα εἶναι ὅπως τὰ δικὰ σας, καὶ αὐτοῦ τὰ πόδια εἶναι ἐπίσης κουρασμένα στὸν ἀνήφορον τῆς ζωῆς ὅπως καὶ τὰ δικὰ σας.

Καὶ ὁ Πολύ Ἠγαπημένος εἶπεν: "Μὴν κρίνετε ἕνα μὴ κριθῇ", γιατί, μέσα στὸν τοποχρονικόν κόσμον ποῦ βρισκεσθε δὲν μπορεῖτε νὰ βλέπετε τὸ κακὸ μὲ καὶ ὑποκρίεσθε καὶ σεῖς εἰς τῆς ἴδιες συνθήκες ποῦ δὲν μπορῆτε νὰ πῆτε ὅτι δὲν κινδυνεύετε νὰ συμπεριφερῶνται μὲ τὸν ἴδιον τρόπον κάτω ἀπὸ τῆς ἴδιες συνθήκες.

Ὅστε τὸ κακὸ πρωτίστως ὡς καὶ τὸ καλὸ θὰ τὸ βλέπωμεν ὡς τοποχρονικὰς καταστάσεις, συμπεριφορὰς ὑπάρξεων μέσα εἰς τὰ διὰφορα στάδια τῆς ἐξελίξεώς των. Τὸ κακὸ θὰ τὸ ἀγνοοῦμεν, θὰ τὸ συγχωροῦμεν καὶ θὰ θλιβώμεθα ὅταν τὸ βλέπωμεν, ὅπως θὰ θλιβώμεθα ὅταν βλέπωμεν ἕνα συνάνθρωπόν μας ἀσθενῆ.

Ποῦτος εἶναι αὐτός ποῦ βλέπει ἕνα ἀγαπημένο του πρόσωπον νὰ ἀσθενῇ καὶ θυμῶναι διὰ τὸν ἀσθενῆ αὐτόν;

Φυσικὰ θὰ μοῦ πῆτε, θὰ πρέπει νὰ συμπαθοῦμεν τῆς καταστάσεως αὐτῆς, τὴν κακίαν νὰ τὴν ἀνεχώμεθα;

Ἡ κακία εἶναι φαινόμενο ἀγνοίας τῆς πραγματικότητος καὶ ἀτελείας εἰς τὴν συμπεριφορὰν τῶν διαφόρων ὑπὸ ἐξέλιξιν ὑπάρξεων. Ἀσφαλῶς δὲν πρόκειται νὰ τὴν ἀγνοήσωμεν, ὅπως δὲν πρόκειται νὰ ἀγνοήσωμεν οὔτε τὴν ἀσθενεῖαν. Καὶ τὴν ἀσθενεῖαν θὰ πο-

λεμήσωμεν, τόν άσθενή όμως θά τόν άγαπήσωμεν πιδ πολύ γιατί, έχει πιδ πολύ ανάγκη της άγάπης μας, της φροντίδας μας, της προσοχής μας. Θά τόν φροντίσωμεν και θά τόν θεραπεύσωμεν αν μπορούμεν, άφού είμεθα βέβαιοι ότι είμεθα άπηλλαγμένοι έμετες της άσθενείας αύτης, και άς μή βλέπωμεν τό ξυλαράκι μέσα στόν όφθαλμόν του άδελφού μας και νά άγνοούμεν τήν δοκόν μέσα στόν δικόν μας όφθαλμόν. Τήν άσθενείαν νά, δέν θά τήν θέλωμεν και θά θέλωμεν νά έκλείψη, και όλα τά έπακόλουθα της κακίας που τήν βλέπω σάν μία άσθενείαν της προσωπικότητος, αύτήν, θά τήν πολεμήσωμεν όσον μπορούμεν, όμως, τόν συνάνθρωπόν μας θά άγαπούμεν και πιδ πολύ θά τόν άγαπήσωμεν και πρέπει νά τόν άγαπήσωμεν και νά τόν βοηθήσωμεν. Τήν κλοπήν δέν θά τήν δεχθούμεν, όμως πρέπει νά είμεθα πολύ προσεκτικοί νά μήν πούμεν τόν άδελφόν μας κλέπτην. Άς μελετήσωμεν τάς συνθήκας και άς δούμεν αν πράγματι είναι κλέπτης και αν είναι, θά τόν δούμεν σάν έναν άρρωστον που έχει τήν ανάγκη της φροντίδας μας, της συγνώμης μας, της άγάπης μας.

Τώρα, μπορείτε νά άντιληφθήτε τήν συμπεριφοράν του θεανθρώπου 'Ηγαπημένου εις τήν γήν. Πουθενά δέν έβλεπεν τό κακόν, άλλα τήν άτέλειαν ήθελε νά τήν έκηδεύσει: Πολεμώνας την; Όχι. Γιατί μία μορφή του πολέμου αυτού είναι ή ύποκρισία και ίσως μέ τόν τρόπον αυτόν νά τονώνεται πιδ πολύ τό κακόν δίνοντας του περισσότεραν προσοχήν που θά ήταν πολύ προτιμώτερον νά τό άγνοούσαμεν παρά νά τό προσέζωμεν, νά τό στιγματίσωμεν, νά τό πολεμήσωμεν. Δέν έβλεπε τό κακόν ο Πολύ 'Ηγαπημένος, έβλεπε τήν άτέλειαν, έβλεπε τήν άδυναμίαν και αύτήν τήν άδυναμίαν προσπαθούσεν νά σηκώση τόσον από τους μαθητάς του όσον και από τους ήγαπημένους του, δηλαδή, όλόν τόν κόσμον.

"Γρηγορεύτε και προσεύχεσθε ίνα μή εισέλθετε εις πειρασμόν".

Τί είναι ο πειρασμός;

Και τί άλλο μπορεί νά είναι παρά ή αίτία της έννοιας του κακού.

"Όταν θά άρχίσετε ως έρευνηταί της άληθείας τήν ένδοσκόπησιν θά πρέπει νά άποφασίσετε, εις τήν έρευνάν σας αύτήν νά θέσετε τόν έαυτόν σας και τους άλλους εις τήν ίδιαν μοίραν, όχι δύο μέτρα, ένα για τους έαυτούς σας και έναν για τους άλλους. Προχωρώ. Δέν θέλω σκληρότητα ούτε στόν έαυτόν σας ούτε στους άλλους, αυτό εις τίποτε δέν έξυπηρετεί, άλλα τόσον τήν συμπεριφοράν των άλλων και τήν ιδικήν σας θά τήν μελετήσετε και θά είσχωρήσετε εις τάς αίτίας, άποτέλεσμα των οποίων είναι ή συμπεριφορά αύτή. Κάμνοντας σύγκρισιν της συμπεριφοράς υπό τάς ίδιαις περιστάσεις του συνανθρώπου και του έαυτού σας θά είσθε πλέον εις θέσιν νά κρίνετε όρθότερα. Εήν κρίνετε ποτέ αν δέν βάλετε τόν έαυτόν σας εις τήν ίδιαν θέσιν αυτού που θά κρίνετε, και άφού μελετήσετε τέας συνθήκας υπό τάς όποιαις ο συνάνθρωπος έχει πράξει αυτό ή εκείνο. 'Η γρήγορη έπίκρισις, κατάκρισις και καταδίκη του συνανθρώπου είναι έπιπολαιώτης, και ο έρευνητής της άληθείας δέν μπορεί νά θεωρηται έπιπόλαιος άνθρωπος άλλα πραγματικός έρευνητής της άληθείας.

"Όστε, άρχίζομεν, πρώτον, νά άγνοούμεν τάς έννοιας τόσον του κακού όσον και του καλού και θά βλέπωμεν ^{στην συμπεριφοράν γύρω των συνανθρώπων μας και} τήν συμπεριφοράν μας τόν σκοπόν τήν εμπειρίαν και τήν ώφελιμότητα, ώφελιμότητα όσον άφορά τήν ψυχικήν μας ανάπτυσιν. Θά προσπαθούμεν νά φύγωμεν όσον μπορούμεν πιδ πολύ από τάς έννοιας και θά εισέλδωμεν εις τάς αίτίας, εις τάς αίτίας, θά δούμεν τήν ρίζαν του καλού ή του κακού που πρόκειται νά έπακολουθήση και από εκεί μπορούμεν νά σταματήσωμεν τό λεγόμενον κακό ή νά καλλιεργήσωμεν καλύτερη ποιότητα αυτού που όνμάζομεν καλό.

Στήν έρευνάν σας και τήν μελέτην σας μέσα στην κοινωνίαν θά όητε ότι θά βρήτε άνάμικτο τό κακό μέ τό καλό σε μία και τήν ίδιαν πράξιν και άφού μελετήσετε προσεκτικά θά όητε ότι τά άποτελέσματα αυτά είναι άποτελέσματα αίτιών που δέν έχουν καλώς μελετηθή, άλλα αυτοί που έχουν συμπεριφερθή μέ αυτόν ή εκείνον τόν τρόπον δημιουργώντας αυτές τέας αίτίες ήσαν θύματα περιστάσεων ή όπως θά τους όνομάσουν οι συνάνθρωποι καλότηχοι που δέν έχουν πέσει σε χειρότερες καταστάσεις. 'Ημετες θά είπωμεν κάτω από τόν ήδμον της αίτίας και του άποτελέματος παρελθουσών εμπειριών.

"Ο έρευνητής της άληθείας δέν ύποτιμά τέας δυσκολίες που θά βρή μια ύπαρξις εις τόν όρόμόν της από σφάλματα του παρελθόντος που ήδη ύπάρχουν έντός του ύποσυνειδήτου ως ζιζάνια, δέν τρομοκρατείται διότι γνωρίζει ότι αυτά θά πρέπει νά έκρι-

ζωθούν και γνωρίζει ότι στην θέσιν τους μπορούν να φυτευθούν καλής ποικιλίας καρποφόρα είδη. Όμως, μία και γνωρίζει τον τρόπον τώσον δια τον έαυτον του, τους ήγαπημένους του και τον γύρω κόσμον, την έρευνάν του αυτήν θα την κοινοποιήση προς γενικόν καλόν και ψυχικήν ανάτασιν των συνανθρώπων και του έαυτου του. Δέν τοῦ μένει καιρός να κρίνει τό κακόν και να έπαινέση τό καλόν. Διότι οὔτε τό κακόν πρέπει να τό κατακρίνωμεν να τό άγνοήσωμεν και να τό αντικαταστήσωμεν με τό λεγόμενον καλό και οὔτε τό καλόν να άμειφθῇ διότι είναι κάτι τό όποτον πρέπει να γίνη, ωφειλε να γίνη και δέν υπάρχει ανάγκη άμοιβῆς για κάτι τό όποτον πρέπει να γίνη.

Δέν ξεύρω αν μπήκατε στο νόημα. Τόν έπαινον τον θεωρώ υπερβολή, τον έπαινον, έπαναλαμβάνω, τον θεωρώ υπερβολή, αν άπώτερον σκοπόν δέν έχει την ένδρυνσιν, — προσέξετε στο σημεῖον αυτό — δια να δώση κάποια δύναμιν σε αδύνατους ανθρώπους να προχωρήσουν. Αν τον έπαινον τον θεωρήσωμεν σαν προτροπήν όπως σε μικρά παιδια δια να κάμουν κάτι καλύτερον από ότι έχουν καμή, εκμεταλλευόμεθα μιαν αδυναμίαν άθώου έγωισμού..... δέν είναι έτσι; αν τό θεωρήσωμεν αυτό ως αναγκατον, τότε τον έπαινον τον είσηγοῦμαι σαν μέσον.

Σεις όμως δια τον έαυτον σας δέν θα επιδιώξετε ποτέ τον έπαινον δια κάτι που θα πρέπη να γίνη σαν καθήκον του κάθε ανθρώπου, σαν κάτι πολύ πολύ φυσικόν. Δια την κατάκρισιν, έσεῖς θα άποφύγετε πρωτίστως την κατάκρισιν, ποτέ δέν θα κατακρίνετε τον συνάνθρωπον διότι με τον τρόπον αυτόν χειροτερεύετε την κατάστασιν του δίδοντας προσοχήν και περισσοτέραν σκέψιν επί μιᾶς νοσηρᾶς καταστάσεως. Την κατάκρισιν δέν την χρειάζεται ο έρευνητής της άληθείας. Η κατάκρισις για έναν συνάνθρωπον, είπα, ισούναμεῖ με ύποκρισιν ή την προσπάθειαν να κατακρύψη ιδικά του ο άνθρωπος αυτός, παρόμοια έλαττώματα, από τους συνανθρώπους του.

Ο έρευνητής της άληθείας πρέπει να είναι πολύ πολύ προσεκτικός εις την έρευνάν του και ή όλη του συμπεριφορά μέσα στην κοινωνίαν θα πρέπη να είναι τό άποτέλεσμα αυτής της λογικής έρεῦνης, του όρθολογισμού, υπό τό φῶς θα έλεγα της αγαθότητος μέχρις ότου φθάσει εις τά όρια της θέας Παναγαθότητος.

Και λέγω, τό αγαθόν, δέν είναι έννοια μέσα στον κόσμον της χωριστικότητος και τον κόσμον των έννοιων, τον κόσμον των αντιθέσεων, ως είναι ή έννοια του κακού και του καλού.

Θα ήθελα αυτό τό μάθημα να τό μελετήσετε καλώς όταν θα άρχίσετε την ένδοσκόπησιν σας.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ.

Ερώτησις: Υπάρχουν οι έννοιες του καλού και του κακού, δέν θα μπορούσαμεν να προσδιορίσωμεν ως καλόν την Αρμονίαν, τό δέ κακόν ως την διασάλευσιν του Νόμου της Αρμονίας τον Νόμον της Αιτίας και του Αποτελέσματος;

Απάντησις: Τό κακόν και τό καλόν ως έννοιες, είναι μέσα στον τοποχρονικόν κόσμον, τον κόσμον της Χωριστικότητος. Η Αρμονία όμως είναι αναγκαία κατάστασις μέσα σε κόσμους πέραν του κόσμου της Χωριστικότητος. Ασφαλώς ή Αρμονία σαν Νόμος θα πρέπη να φθάνη και να κυβερνά και τους κόσμους της Χωριστικότητος όπωσδήποτε. Όταν λέγωμεν διασάλευσιν μέσα στον κόσμον της Χωριστικότητος του Νόμου της Αρμονίας, είναι πράγματι ή διασάλευσις αυτού του Νόμου ή μία έννοια ότι όηθεν διασαλεύεται ο Νόμος αυτός. Διότι δέν θα δεχθώ ότι ο Νόμος της Αρμονίας έστω και στους κόσμους της Χωριστικότητος διασαλεύεται, άλλά, καταστρατηγείται προσωρινώς. Να δώσω ένα παράδειγμα. Έχουμεν τον Νόμον της βαρύτητος έναν Νόμον εις τον παχυλόν υλικόν κόσμον. Με κάποιον τρόπον ο άνθρωπος βρήκε τό μέσον να τον καταστρατηγή προσωρινά. να άνυψώνεται ένα άντικείμενον, όπως είναι τά άεροπλάνα, άλλά, όταν έναν τέτοιο άεροπλάνον άνυψώνεται και μεταφέρει ανθρώπους και πράγματα από την μιαν χώρα στην άλλην, καταστρατηγείται ο Νόμος της βαρύτητος; Εγώ λέγω όχι. Διασαλεύεται μήπως ο Νόμος της βαρύτητος; Και πάλιν λέγω όχι. Έκεῖ είναι, άλλά, στον τοποχρονικόν κόσμον προσωρινά θα έλεγα με κάποιον τρόπον παραμερίζεται. Εάν πῆς δε, ο Νόμος της θέας Αρμονίας, ο όποτος ασφαλώς καταφθάνει και μέχρι του παχυλού υλικού κόσμου, σ'όλους τους κόσμους ως θεία άκτινοβολία με την έννοιαν του κακού παραγνωρίζεται, όχι εκμηδενίζεται, θα τό δεχθώ.

Ερώτησις: Παραμερίζεται ή διαταράσσεται κατά κάποιον τρόπον;

Απάντησις: Τό δέχσθαι, διαταράσσεται καί ἐπειδή ὑπάρχει ἐκεῖ ὡς αἰώνιος Νόμος πρέπει, ὁ διασαλευθεῖς αὐτός Νόμος νά ἔλθῃ εἰς τήν ἰσορροπίαν, γι' αὐτό καί δέν μπορεῖ τό φαινόμενον πού ὀνομάζεται κακόν καί ἔννοια τοῦ κακοῦ νά διαρκῇ ἐπὶ πολύ. Ἀποτελεσμα; Θά ἴδωμεν πού εἶναι ἡ πηγή τῶν ἐννοιῶν αὐτῶν τοῦ κακοῦ καί τοῦ καλοῦ. Ἡ πηγή τῶν ἐννοιῶν εἶναι ἡ συνειδήσις τοῦ ἀνθρώπου, μιά κατάσταση χαμηλοτέρα τῆς αὐτοεπίγνωσης, διότι συνειδήσις μπορεῖ νά εἶναι καί ὑποσυνειδήτος αὐτοεπίγνωσης. Ὄταν ὁ ἄνθρωπος προσωρινά, διότι ἔχει συμφέροντα ὕλικά ἢ καί μή ὕλικά, πράττει αὐτό πού ὀνομάζωμεν κακόν καί οἱ συνάνθρωποι γύρω τό τοποθετοῦν εἰς τήν ἔννοιαν τοῦ κακοῦ καί ὁ ἴδιος γιά πόσον καιρόν, ἔχουμε τήν ἐπιβεβαίωσιν τοῦ Νόμου τῆς ἰσορροπίας μέσα εἰς τήν ἴδιαν τήν πηγήν τῆς ἐννοίας τοῦ κακοῦ, δηλαδή τήν συνειδήσιν τῆς αὐτοεπίγνωσης καί ἔχομεν τό φαινόμενον πού ὀνομάζωμεν τύψεις τοῦ συνειδέσθαι. Αὐτό τό φαινόμενον εἶναι ἀκριβῶς αὐτό πού ἀποδεικνύει ὅτι τό κακόν δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά ἔννοια καί ὅπως εἶπες διασαλεύεται προσωρινά ὁ μέγας Νόμος τῆς Ἀρμονίας.

Ἑρώτησις: Δέν εἶναι ἀπαραίτητον γιά τόν ἄνθρωπον νά διαταράξη ὀρισμένους Νόμους διὰ νά γνωρίσῃ;

Απάντησις: Ἀπαραίτητο; Διὰ νά ἐπιτρέπῃ τό Αἰολαυτον εἶναι τήν προσωρινήν διασάλευσιν τῶν Νόμων αὐτῶν γιά νά γνωρίσωμεν τοὺς Νόμους, αὐτοῦ, θά πῇ ὅτι, εἶναι μιά ἀναγκαία κατάσταση, ἀλλά, σέ ποῖον βαθμόν;

Ἑρώτησις: Ὑπάρχει βαθμός;

Απάντησις: Ὑπάρχει βαθμός. Τώρα, ἂν δέν ὑπάρχει καθόλου κίνησις τοῦ ἀέρα δέν ἀντιλαμβανόμεθα τήν ὑπαρξίν αὐτοῦ τοῦ στοιχείου. Ἄς υποθέσωμεν ὅτι τήν κίνησιν αὐτῆν τοῦ ἀέρος θά μπορούσαμεν νά τήν προκαλέσωμεν ἐμεῖς διὰ νά μελετήσωμεν τήν κίνησιν τοῦ ἀέρος. Ἄν μέ κάποιον τρόπον τήν προκαλέσωμεν καί τήν αἰσθανθῶμεν στό πρόσωπόν μας, στά χέρια μας, βλέποντας νά σαλεύουν ὀρισμένα φύλλα δένδρων, αὐτό δέν εἶναι ἀρκετό νά μελετήσωμεν καί νά γνωρίσωμεν ὅτι ὑπάρχει αὐτό τό στοιχεῖον πού ὀνομάζεται ἀήρ καί κινεῖται καί μᾶς δίδει τέτοια φαινόμενα. Εἶναι ἀνάγκη δηλαδή ὁ ἄνθρωπος μέ τήν συμπεριφοράν του νά προκαλέσῃ κυκλώνας, ἐκρίζωσιν δένδρων καί ἐρίπεια; Δέν εἶναι ἀναγκαῖα αὐτή ἡ κατάσταση, ὁ βαθμός αὐτός καί εἶναι αὐτό πού παρατηροῦμεν στόν κόσμον σήμερα.

Ἑρώτησις: Δέν μπορούμεν νά θέσωμεν εἰς τόν ἄνθρωπον βαθμίδας; Ὁ καθένας ἀναλόγως τῆς ἐξελέξεώς του σκέπτεται καί ὁρᾷ διαφοροτρόπως. Λόγου χάριν ἕνας μπορεῖ νά ρίξῃ μιάν ἀτομικήν βόμβαν καί νά καταστρέφῃ μιά περισχῆν, φυσικά ἐναποκέειται εἰς τόν ἴδιον ἂν θά τό πράξῃ ἢ ὄχι, ἐκτός φυσικά ἂν ἐπέμβουν ἄλλοι γιά νά ἀποτραπῇ τό κακόν πού θά κάμῃ. Ὅπως εἶπεν καί ὁ θεός ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἐξουσίαν ἐπὶ τῆς γῆς νά πράξῃ ὅτιδήποτε θέλει ἀσχετῶς τῆς διασαλεύσεως τῶν νόμων.

Απάντησις: Ὁχι. Ὁχι. Ἐχουν γνῶσιν καί οἱ φύλακες καί ἡ διασάλευσις δέν μπορεῖ νά εἶναι πέραν τοῦ ἐπιτρεπτοῦ.

Ἑρώτησις: Βλέπομεν ὅμως, νά γίνεται σέ διάφορες περιοχές, νά ρίξουν μιά ἀτομική καί νά σκοτωθοῦν ἑκατομμύρια.

Απάντησις: Ὁχι καθημερινῶς. Δέν μπορούμεν μεμονομένα γεγονότα νά βγάλωμεν γενικούς κανόνας. Πρῶτον, οὔτε φύλλον δέν πίπτει ἀπό τό δένδρον ἂν δέν εἶναι τό θέλημα τοῦ ΥΨΙΣΤΟΥ, δηλαδή, ἐντός τῶν Νόμων τῆς αἰτίας καί τοῦ ἀποτελέσματος καί ἡ διασάλευσις τῶν Νόμων εἶναι ἐντός τῶν ὁρίων τοῦ ἐπιτρεπτοῦ καί γνῶσιν ἔχουν οἱ φύλακες, προσέξτε στό σημεῖον αὐτό. Ἀσφαλῶς ὁ ἄνθρωπος θά θερίσῃ ἀνάλογον βαθμόν ἐμπειρίας ἀπ' αὐτόν πού ἔχει σπεῖρει ἢ τό θεῖον ἔλεος θά τοῦ σηκώσῃ τόν μεγαλύτερον βαθμόν καί νά ἀντέξῃ. Ὄταν ὑπερβῇ τό ἐπιτρεπτόν πάλιν ὑπάρχει ἡ θεία μεσολάβησις, ὅπως ὑπάρχουν βαθμίδες. Γεννᾶται ὁ ἄνθρωπος, πολλοί ἄνθρωποι, κοινότητες μέσα σ' ἕναν κόσμον πού θά δοῦν τήν διασάλευσιν αὐτῶν τῶν Νόμων στίς διάφορους βαθμούς, ἀπό τόν ἐλαφρῶς ἐν ἐπιδράσει βαθμόν μέχρι τῆς μεγίστης διασαλεύσεως, ἐκ δοῦμεν ὅμως ὅτι οἱ ἄνθρωποι δέν εὐρίσκονται ὅλοι στήν ἴδιαν θέσιν διὰ νά θερίσουν τό ἴδιον ἀποτελεῖσμα καί ἔχομεν τόν θεῖον Νόμον εἴπαμεν τῆς αἰτίας καί τοῦ ἀποτελέσματος.

Ἀπό τήν θέσιν πού ὑπάρχει ὁ καθένας ἄνθρωπος μπορεῖ νά πῇ τό πολῦτιμα μαθήματά του, ἀλλά, μπορεῖ νά πῇ μαθήματα βλέποντας καί κρίνοντας καί διαλογιζόμενος ἀπό ἐμπειρίες ἄλλων πού εἶχαν πολύ χειρότερα μαθήματα ἀπό τά ἴδικά του, δέν

είναι ανάγκη να φταίξη ο ίδιος, να υπέβη ο ίδιος σε σφάλματα που θα πρέπει να βρεθεί στην θέσιν εκείνων. Και δια των σκοπών αυτών ο ΚΥΡΙΟΣ έδωκεν εις τόν κάθε άνθρωπον τήν ικανότηταν του σκέπτεσθαι, νοουμένου ότι θέλει να διαλογισθῇ καί να πάρη έμπειρίες μέσον των σκέψεων προτού επακολουθήσουν τα θλιβερά γεγονότα, προσέξετε στο σημεῖον αυτό. Όταν μελετήσωμεν τα γεγονότα γύρω μας, τα μέσα που μάς έδόθησαν να μελετήσωμεν τα γεγονότα, να αλλάξωμεν τα γεγονότα, θα ίδωμεν ότι τα πάντα κυβερνῶνται από θεϊούς νόμους καί γνωστὸν ἔχουν οἱ φύλακες.

Ερώτησις: Έν τῷ μέτρῳ τοῦ ἐπιτρέπτοῦ μπορούμεν νὰ ποῦμεν ὅτι οἱ φύλακες ἔχουν δύσσει βαθμίδες καί ὁ ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νὰ πᾶς ὑπερβῇ;

Απάντησις: Ασφαλῶς. Τίποτε χειρότερον ἀπὸ ὅτι πρέπει νὰ πάρη ἔμπειρίαν ἢ νὰ διεκρίσῃ ὁ ἄνθρωπος δέν θὰ ὑποστῇ. Κἀ τὰ λέγουν καί οἱ γραφεῖς αὐτοῦ νομίζω. "Κανένας ποτέ δέν πρόκειται νὰ πειρασθῇ περισσότερο ἀπὸ ὅτι ἀντέχει", εἶναι σέ μίαν ἀπὸ τὰς ἐπιστολάς τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου.

Ερώτησις: Εάν πάρωμεν μίαν μεμονομένην περίπτωσιν τῶν ἐκδηλώσεων αὐτῶν τῆς ἐννοίας τοῦ κακοῦ καί ἡ ὁποία φαίνεται ὁμαδικῶς, δημιουργοῦσα μίαν κατάστασιν καί ὡς τέτοιαν λέγω τὸ κάπνισμα, ἐνῶ οὐσιαστικῶς γνωρίζει ὁ ἄνθρωπος ὅτι τοῦ προκαλεῖ κακόν, ποῖον εἶδος ἔμπειρίας θὰ συναποκομίσῃ, εἴτε ἀτομικῶς ἢ ὁμαδικῶς;

Απάντησις: Πρῶτον. Όταν ὑπερβῇ τὸ κανονικόν, διότι ὁ ἄνθρωπος ἔθεσεν καί ὄρια, τὸ κανονικόν καί τὸ μὴ κανονικόν, τὸ λιγότερον βλαβερὸν τὸ πρὸς πολὺ βλαβερὸν καί τὸ πάρα πολὺ βλαβερὸν, θὰ δῇ ὅτι θὰ ὑποστῇ τὰς συνεπειάς, μίαν βρογχίτιδα, δύσπνοϊαν, στομαχικὰς διαταραχάς, ἀκόμα καί στὰ νεφρὰ κλπ. κλπ. Ἄν εἶναι ἄνθρωπος λογικός, παρατηρητικός θὰ δῇ ὅτι τὸ κάπνισμα τοῦ ἔχει ἐξασθενίση τὸν ὀργανισμόν σ' ἓναν τέτοιον βαθμὸν ποῦ θὰ τοῦ δοθῇ μία ἀσθένεια ποῦ θὰ τὸν ταλαιπωρήσῃ πολὺ περισσότερο ἀπὸ ὅτι θὰ ταλαιπωροῦσε ἓναν ἄλλον ἄνθρωπον. Ἀνοήτος δέν εἶναι νὰ μὴν τὸ προσέξῃ αὐτός. Θέλει δέν θέλει θὰ σταματήσῃ τουλάχιστον γιὰ ὀλίγον καιρὸν τὸ κάπνισμα, διότι, ἀναγνωρίζει τουλάχιστον ὑποσυνειδητῶς ὅτι τὸν βλάπτει. Ασφαλῶς θὰ τὸ ἐπαναλάβῃ, καί πάλιν κακὴ ἔλθιν καί πάλιν τὰ ἴδια καί τὰ ἴδια ἀλλὰ τὸν σταματᾷ ἐπ' ὀλίγον διότι φοβεῖται, ἄλλος πρὸς τολμηρὸς δικαιολογεῖ ὅτι τὰ φαινόμενα ποῦ εἶχεν ἀσθενείας δέν ἦτο ἀποτέλεσμα τοῦ κάπνισματος ἀλλὰ κάποιου ἄλλου λόγου, διότι δέν θέλει νὰ πιστέψῃ ὅτι εἶναι ἀπὸ τὸ κάπνισμα. Αὐτὸν θὰ τὸν πῶ παράλογος. Σὲ λίγο θὰ τοῦ ἔλθῃ ἴσως μία πυματισμὸς, χειρότερη κατάστασις, πολὺ χειρότερα κατάστασις, καί ἴσως καί καρκίνος τῶν πνευμόνων. Αὐτὸ εἶναι τὸ χειρότερον στάδιο. Τώρα εἶναι ἔμπειρία καί ἔμπειρία.

Θὰ μοῦ πῆτε, ἀφοῦ ἤδη ὠρισμένα χρόνια θὰ ζήσῃ ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς καί θὰ ἀπέλθῃ, ἂν ἀπέλθῃ, 10 - 20 χρόνια πρὸς ὠρὶς ἔχει καμμιάν σημασίαν ἂν τὸ πάρωμεν ἀπὸ τήν πλευράν τῆς αἰωνιότητος;

Βέβαια ἔχει, διότι, καί μὴ ἡμέρα ζωῆς εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν δίδει μὴ ἔμπειρία γιὰ τήν ὁποίαν ἔμπειρίαν ἤλθεν ὁ ἄνθρωπος ἐδῶ. Όταν ἀπέλθῃ προηγουμένως καί τότε θὰ δῇ τήν πραγματικότητα ποῦ δέν μπορούσε νὰ δῇ καθ' ὅν χρόνον εὐρίσκταν μέσα στο ὕλικόν του κορμί, διότι ἀπὸ τήν στιγμήν ποῦ ἀπέρχεται ἡ προσωπικότης τὰ πάντα γνωρίζει καί ἀντιλαμβάνεται, διότι, τῆς τὰ ἀποτυπώνει ἡ ψυχὴ αὐτοεπίγνωσις ἑαυτοῦ. Τότε παίρνει τήν ἔμπειρίαν σκληρὴν καί σκέπτεται, ἂν ὀρθολογισμένη ὅπως καί ἄλλοι ὀρθολογίζονται κατὰ καί εἴτε ἄφηναι τὸ κάπνισμα ἐντελῶς ἢ κατὰ ἀραιὰ διαστήματα, θὰ ἔβλεπα ὅτι εἶχα αὐτάς τὰς συνεπειάς τὰς φοβερὰς. Βλέπετε εἶναι βαθμὸς καταστρατηγήσεως τῶν νόμων καί ἀνάλογος βαθμὸς ἔμπειριῶν καί πόνου. Καί ἐπαναλαμβάνω στο ζήτημα τοῦ καπνίσματος.

Ποῖος δέν γνωρίζει μὲ ὀλίγην σκέψιν ὅτι βλέπτει καί ποῖος δέν μπορεῖ νὰ δῇ μὲ τήν σκέψιν του, τί θὰ μὴ ἴσως νὰ επακολουθήσῃ ἀπὸ τὸ ὑπερβολικόν κάπνισμα, καί ποῖος δέν μπορεῖ νὰ δῇ καπνίζοντας τὰς συνέπειας ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ του μὲ λίγην λογικὴν νὰ προλάβῃ τὸ ἐπερχόμενον κακόν. Νομίζω καί κάποιος ἐδῶ τὸ προσέχουν αὐτός.

Ερώτησις: Ὁ κάθε ἀπερχόμενος εἶναι εἰς θέσιν νὰ δῇ τὰς καταστάσεις τοῦ ὕλικου κόσμου ὅταν πᾶν στὸν ψυχικόν, ἀμέσως ἀντιλαμβάνεται ἢ κοιμᾶται;

Απάντησις: Κἀ κοιμᾶται. Κάθε ἀπερχομένη προσωπικότης μέχρις ὅτου ξυπνήσῃ ἐνσυνείδητα στὸν ψυχικόν κόσμον περνᾷ ἓνα εἶδος ὕπνου γλυκοῦ ὕπνου, ἀλλὰ γεμάτου ὕπνου ἔμπειριῶν. Αὐτοῦς ὁ γλυκὺς ὕπνος ποῦ δέν πρέπει νὰ τὸν ἐνοχλήσῃ κανεὶς οὔτε ἀπ' ἐδῶ οὔτε ἀπὸ τὸν ψυχικόν κόσμον, μπορεῖ νὰ διαρκέσῃ λίγα λεπτά, λίγες ὥρες, λίγες ἡμέρες καί

λίγους μήνες, αυτό εξαρτάται, δεν έχει σημασίαν ὁ χρόνος, διαφέρει σέ κάθε ἀπελθόντα ἢ ἀπελθοῦσα. Ὅμως αὐτόν τόν Χρόνον, θά πρέπει νά συνοψίσῃ πᾶσαν ἐμπειρίαν τῆς ἀπελθοῦσης προσωπικότητος αὐτοεπιγνώσεως. Ἡ ἐμπειρία αὕτη καί τό νά τά συνοψίσῃ ὅλα αὐτά γιά νά τά ἐπεξεργασθῇ μετὰ, γίνονται ἢ πολύ γρήγορα ἢ πολύ βραδέως, εξαρτᾶται κατὰ τήν ἐξέλιξιν τῆς προσωπικότητος πού ἀπέρχεται. Κοιμώμενος παίρνει τήν ἐμπειρίαν καλύτερα, τήν παίρνει ὑποσυνείδητα, πάντως, κανεῖς δέν θά ξυπνήσῃ σέ κανέναν ὑποπέδιον ἢ πεδίον τοῦ Ψυχικοῦ κόσμου προτοῦ ἀποκομίσῃ τόν πλήρη λογαριασμόν τῆς ἀπελθοῦσης προσωπικότητος αὐτοεπιγνώσεως. Συνήθως λέγουν ὅτι εἶναι σαράντα ἡμέρες, ἀλλά γνῶρισα ἀνθρώπους πού ἔχουν διεξέλθῃ ὅλην αὐτήν τήν ἐμπειρίαν τῶν λογαριασμῶν καί σέ σαράντα λεπτά μόνον, δέν ἔχει σημασίαν ὁ χρόνος, ἔχει σημασίαν ἡ ἱκανότης λήψεως ἐντυπώσεων τῆς αὐτοεπιγνώσεως πού ἀπέρχεται.

"Στῶμεν καλῶς ἐν Κυρίῳ πάντοτε".